

VARSINAIS-SUOMEN
MAAKUNTA

ENNUSTE

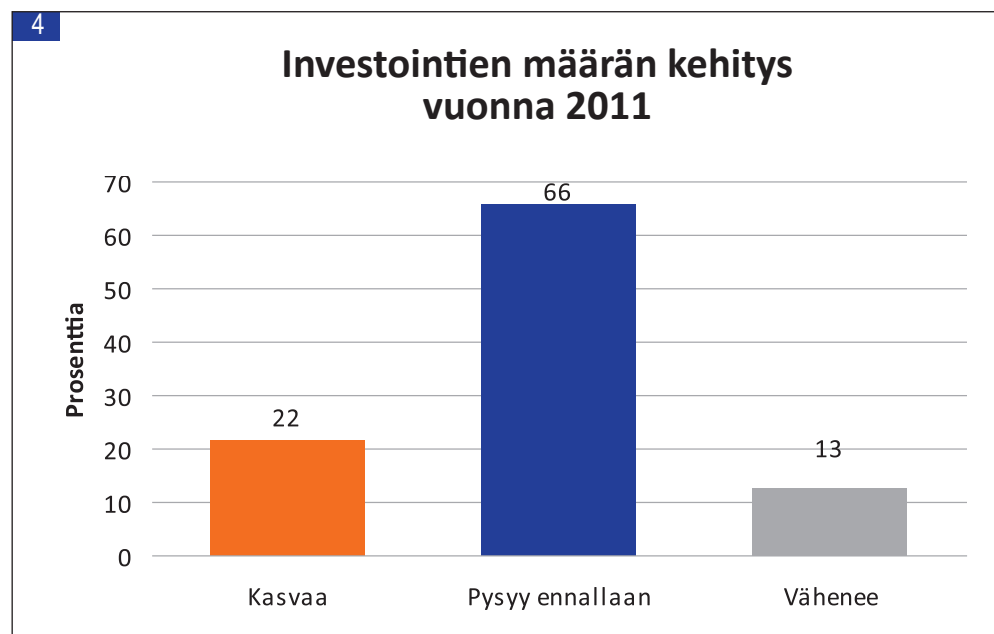
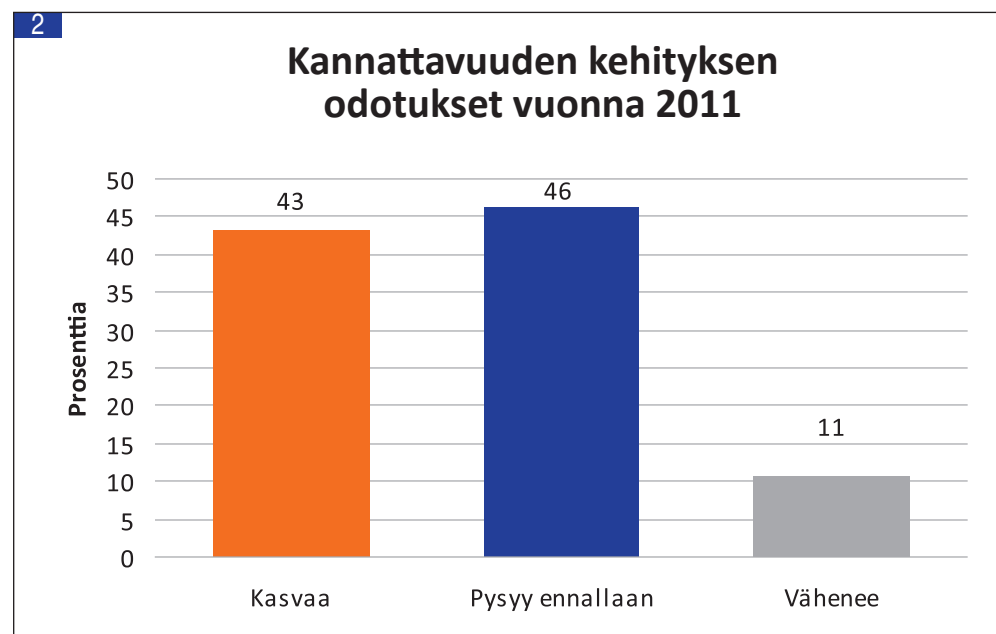
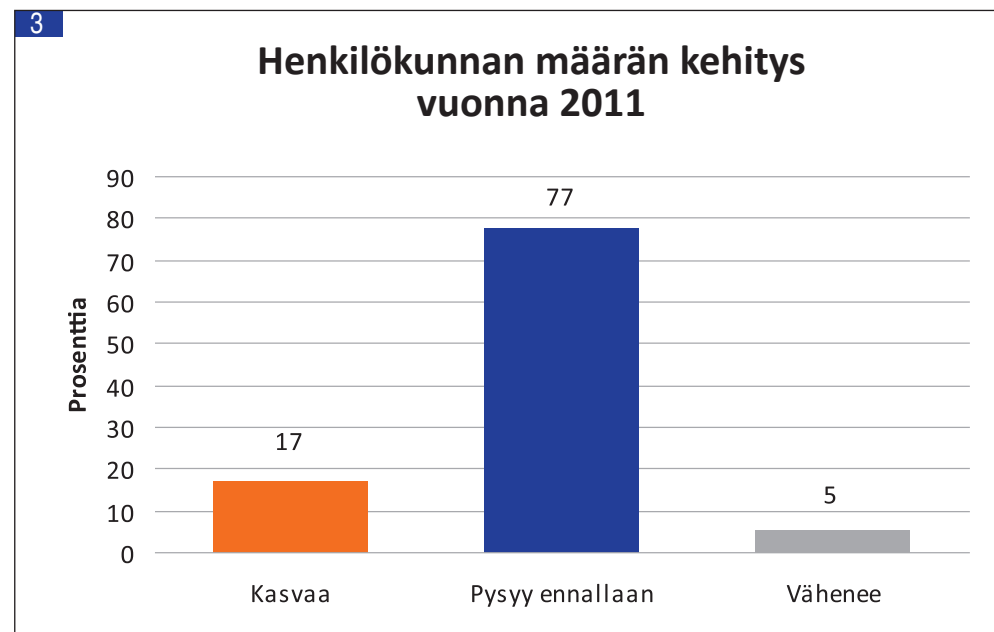
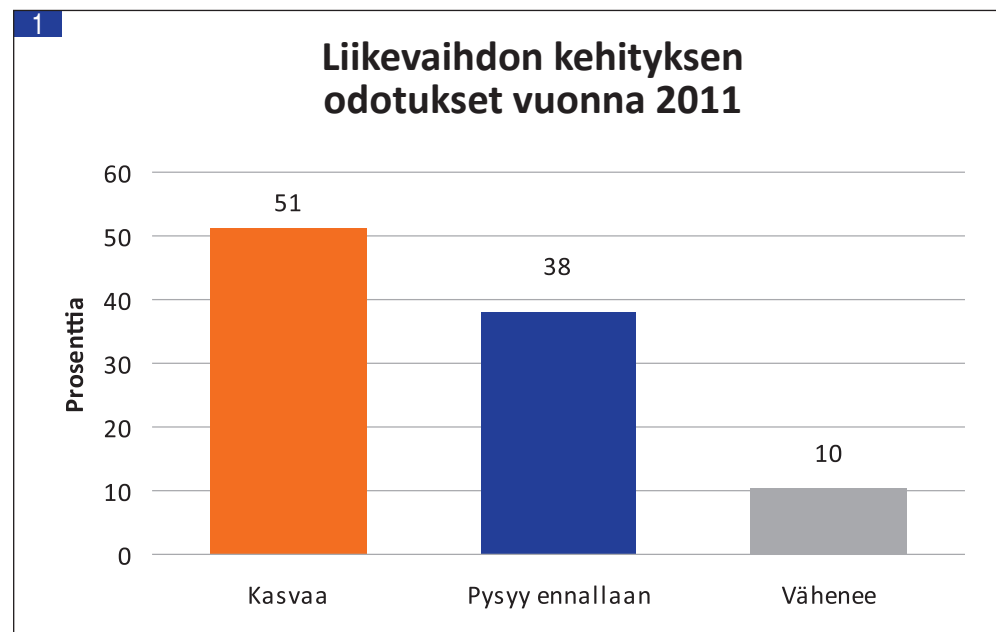
VUODELLE
2011

Varsinais-Suomen Osuuspankit

Varsinais-Suomen Yrittäjät

I. JOHDANTO

I.1. Pk-yrityksillä varsin positiiviset kasvuodotukset

Varsinais-Suomen pienten ja keskisuurten yritysten odotuksissa vuoden 2011 talouskehityksestä on nähtävissä erittäin suurta toiveikkuutta. Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen keräämät tiedot 1 101 yrittäjältä kertovat, että taantuma on taakse jäänyttä aikaa. 38 prosenttia yrityksistä uskoo liikevaihdon pysyvän vähintään ennallaan tänä vuonna. Liikevaihdon kasvuun uskoo yli puolet eli 51 prosenttia yrityksistä (viime vuonna 34 %). Liikevaihdon laskuun uskoon vain joka kymmenes yrittäjä (viime vuonna 20 %). Viime vuoteen verrattuna näkyvät ovat parantuneet ja suhdanneodotuksissa ollaan palaamassa taantumaa edeltäneisiin näkymiin. Yrittäjien odotukset olivat tämän kaltaiset viimeksi vuonna 2008.

Kannattavuusarvioissa päästään jopa parempiin odotuksiin kuin ennen taantumaa. Varsinais-Suomen pk-yrityksistä 43 prosenttia odottaa tältä vuodelta edellistä vuotta parempaa tulosta. Vuosi sitten kasvua ennakoivien osuus oli 26 prosenttia. Vastaajista vain joka kymmenes (11 %) pelkää, että yrityksen kannattavuus heikkenee tänä vuonna. Hiukan alle puolet vastaajista (46 %) uskoo kannattavuutensa säilyvän ennallaan.

Myös uusia työpaikkoja on luvassa maakuntaan enemmän kuin viime vuonna. Kyselyyn vastanneista pk-yrityksistä 41 prosentissa syntyy tänä vuonna uusia työpaikkoja.

Vastausten perusteella varsinaissuomalaisiin pk-yrityksiin arvioidaan syntyvän tänä vuonna keskimäärin 871 uutta työpaikkaa. Eniten uusia työpaikkoja syntyy 2-9 henkilöä työllistävien yritysten kokoluokassa: 61 prosenttia tämän kokoluokan yrityksistä aikoo tänä vuonna kasvaa yhdellä uudella työntekijällä.

Investointisuunnitelmien osalta varsinaissuomalaiset pk-yritykset ovat jälleen keskimääräisellä tasolla, sillä joka viides (22 %) yrityksistä ilmoitti lisäävänsä investointejaan tänä vuonna. Vuosi sitten vastaava luku oli 17 prosenttia.

Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen kyselyn tuloksia verrattiin aiempaan tapaan viiden eri seutukunnan välillä. Parhaiten taantumasta on nousemassa Loimaan seutu. Loimaan seudulla yli puolet (53 %) yrityksistä odottaa liikevaihdon kasvavan tänä vuonna. Viime vuoteen verrattuna kasvua on huikeat 26 prosenttiyksikköä. Loimaan seudun yrittäjät odottavat myös parempaa tulosta tältä vuodelta, sillä kannattavuuden kasvua odottaa 46 prosenttia yrittäjistä.

Loimaan seudun jälkeen parhaimmat kasvuodotukset ovat jälleen kyselyn ylivoimaisesti suurimmalla seutukunnalla, Turun seudulla. Vaikka Turun seudulla on omat haasteensa, seudun pk-yrittäjät uskovat kuitenkin vahvasti tulevaisuuteen. Yli puolet (52 %) Turun seudun pk-yrittäjistä uskoo liikevaihtonsa kasvavan tänä vuonna. Viime vuoteen verrattuna lisäystä on 17 prosenttiyksikköä.

Kaiken kaikkiaan näyttäisi siltä, että Turun seutu on vähitellen palaamassa taas koko maakunnan veturiksi, kuten se oli ennen taantumaa. Kaikilla seutukunnilla on yritystoimintaan palaamassa positiivinen vire, eikä millään seutukunnalla oli dramaattisesti huonommat näkymät kuin muilla.

Toimialojen välisessä vertailussa parasta kasvua odotetaan tälle vuodelle teollisuudessa, jossa 57 prosenttia yrityksistä odottaa liikevaihtonsa kasvavan. Teollisuudessa uskotaan vahvasti myös kannattavuuden kasvuun, sillä parempaa tulosta odottaa 51 prosenttia yrittäjistä. Teollisuuden tilauskirjat alkavat ennusteen perusteella täyttyä, sillä teollisuusyrittäjistä 27 prosenttia aikoo palkata lisää väkeä. Tämän perusteella myös uusia investointeja on odotettavissa joka viidennessä teollisuusyrityksessä.

Myös muilla toimialoilla odotetaan muutaman vuoden huonompien näkymien jälkeen vuodesta 2011 lähes samanlaista kuin oli vuonna 2008. Palveluala on edelleen kasvuodotusten mukaan kannattava toimiala, sillä palvelualan yrittäjistä puolet (50 %) uskoo liikevaihtonsa kasvavan.

Rakentaminen on toimiala, joka on jakautunut odotusten suhteen kahteen ryhmään. Osalla rakennusyrityksistä tilauksia on alkanut tulla lisää ja osa vielä odottaa lisää töitä. Rakennusalan yrittäjistä 46 prosenttia odottaa

liikevaihtonsa kasvavan, mutta vain 36 prosenttia uskoo tekevänsä paremman tuloksen. Jotain myönteistä alalla on kuitenkin jo nähtävissä, sillä vain kolme prosenttia rakennusalan yrittäjistä ilmoitti vähentävänsä työntekijöiden määrää tänä vuonna. Kahteen ryhmään jakautuminen näkyy rakennusalan myös investointien suhteen, sillä lähes joka viides yritys aikoo investoida, mutta vastaavasti lähes joka viides (18 %) yritys vähentää investointipanostuksia.

Kaupan alan yrittäjistä peräti 56 prosenttia uskoo liikevaihtonsa kasvuun.

Kannattavuuden osalta kaupan alan yritykset uskovat lähes yhtä hyvään tulokseen kuin teollisuusyritykset, sillä 49 prosenttia kaupan alan yrityksistä odottaa parempaa kannattavuutta. Kaupan tulos tehdään pääosin nykyisellä työvoimalla, sillä vain 14 prosenttia kaupan alan yrityksistä aikoo palkata lisää työvoimaa.

I.2. Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen taustaa

Varsinais-Suomen Yrittäjät ry on vuodesta 1993 lähtien kartoittanut jäsenkuntansa arvioita seuraavan vuoden suhdanneodotuksista. Syksyllä 1999 yrittäjien yhteistyö-

**VARSINAIS-SUOMEN
MAAKUNTA
ENNUSTE**

Yhteistyössä

**Varsinais-Suomen Yrittäjät ry ja
Varsinais-Suomen osuuspankit**

Toimitus: Eurofacts Oy

kumppanina aloittivat varsinaissuomalaiset osuuspankit. Maakunnan merkittävimmän yrittäjäpankin osallistumisen myötä kyselyä kehitettiin ja monipuolistettiin. Osuuspankit ovat tuoneet Maakuntaennusteen laatimiseen mm. rahoituskysymysten asiantuntemuksen. Tämänkertainen ennuste on jo 12. osuuspankkien ja yrittäjäjärjestön yhteistyönä syntynyt raportti.

Varsinais-Suomen Maakuntaennuste laaditaan vuosittain niin, että tulokset voidaan esitellä mahdollisimman tuoreena heti tammikuun alussa. Kyselylomake sisältää vuosittain toistuvien vakiokysymysten lisäksi vaihtuvia, yrittäjille ajankohtaisia valtakunnallisesti ja paikallisesti mielenkiintoisia ja tärkeitä aiheita. Vuoden 2011 Maakuntaennusteen pohjana oleva kysely tehtiin 1.–12.11.2010 internet-kyselynä.

Vuoden 2003 ennusteeseen liitettiin mukaan yritysten arviot omasta sijaintikunnasta. Tällä kertaa yrittäjien kuntanäkemyksiä kysyttiin jo yhdeksättä kertaa. Rahoitusosassa tiedusteltiin yrityksen ensisijaisesti käyttämää vahinkovakuutusyhtiötä nyt neljättä vuotta peräkkäin.

Tämän vuoden vaihtuvat kysymykset käsitelivät mm. yrittäjien mielipiteitä Kulttuuripääkaupunkivuoden vaikutuksista yrityksen liiketoimintaan, telakan toiminnan vaikutuksia, pääomaverotuksen muutostoiveita sekä seuraavan hallituksen hallitusohjelman tärkeimpiä asioita yrittäjien kannalta. Osa näistä tuloksista julkaistaan erikseen 25.1.2011 Osuuspankkien ja Varsinais-Suomen Yrittäjien medialounaalla.

Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen toteuttamissuunnitelman on laatinut Turun kauppakorkeakoulun PK-Instituutti. Käytännön tutkimustyöstä, suunnittelusta, ennusteen toimittamisesta ja viestinnästä vastaa Eurofacts Oy.

1.3. Tutkimuksen pohjana 1 101 vastausta

Varsinais-Suomen Maakuntaennuste laadittiin osuuspankkien ja yrittäjien yhteistyönä nyt 12. kerran. Kysely toteutettiin tänä vuonna ensimmäistä kertaa internet-kyselynä, jonka vastaamisaika oli 1.–12.11.2010. Kyselyn sähköpostikutsu lähetettiin Varsinais-Suomen Yrittäjien niille 6 496 jäsenelle, jotka ovat antaneet sähköpostiosoitteensa. Heistä

noin 1 101 yrittäjää eli 17 prosenttia vastasi kyselyyn.

Yrittäjien aktiivinen osallistuminen tutkimukseen tekee kyselyn tulokset erittäin luotettaviksi. Vastausten pohjalta laadittu Varsinais-Suomen Maakuntaennuste on maamme kattavin ja luotettavin alueellinen suhdannebarometri.

Maakuntaennustetta varten vastaajayritykset on jaettu EU:n määrittelemään viiteen eri kokoluokkaan. Näitä ovat yksinyrittäjät, erittäin pienet yritykset (2–9 työntekijää), pienet yritykset (10–49 työntekijää), keskikokoiset yritykset (50–249 työntekijää) ja suuret yritykset (yli 250 työntekijää). Luokittelun mukaisia suuria yrityksiä oli tänä vuonna vain yksi, joka tuloksissa on sisällytetty ryhmään keskikokoiset yritykset. Varsinais-Suomen yrityksistä 99,8 prosenttia on pk-yrityksiä. Tämä vastaa koko maan keskiarvoa.

Kyselylomakkeessa vastaajia pyydettiin valitsemaan yrityksen päätoimiala 13 vaihtoehdon joukosta. Analyysijä varten on yhdistetty kuljetus ja tietoliikenne yhdeksi muuttujaksi. Lisäksi on luotu toimiala ”palvelu”, johon on sisällytetty majoitus- ja ravitsemustoiminta, rahoitus- ja vakuutustoiminta, kiinteistö-, puhtaus- ja vuokrauspalvelut, tekninen palvelu ja palvelut liikelämälle, terveys- ja sosiaalipalvelut, muut palvelut sekä koulutus ja tutkimus.

Vastaajien taustaprofiileissa on sijaintikunnan osalta tapahtunut vain vähäisiä muutoksia. Uusia vastaajia on

tänä vuonna saatu Turunmaalta ja Loimaan seudulta, joissa molemmissa vastaajien osuus kokonaisuudesta on kasvanut yhdellä prosenttiyksiköllä. Vakka-Suomesta on tänä vuonna kolme prosenttiyksikköä vähemmän vastaajia. Myös toimialojen suhteen vastaajien jako noudattaa edellisvuoden linjaa. Palvelujen osuus on selvästi suurin, se on edelleen kasvanut viime vuodesta yhdellä prosenttiyksiköllä. Nyt palvelut-toimialalla toimivat yrittäjät vastaavat tasan puolta vastaajista. Rakentamisen osuus on kasvanut prosenttiyksiköllä ja kuljetus ja tietoliikenne -toimiala vähentynyt yhdellä prosenttiyksiköllä. Teollisuus-toimialan vastaajien osuus on vähentynyt prosenttiyksiköllä edellisvuodesta.

Työntekijämäärässä suurin ryhmä on 2–9 henkilöä työllistävät. Yksinyrittäjien määrä on edelleen kasvanut vuoden takaisesta neljällä prosenttiyksiköllä 36 prosenttiin. Noin 85 prosenttia vastaajista edustaa alle 10 henkilön yritystä.

Tyypillisin kyselyyn vastannut yritys oli, kuten aiempinakin vuosina, 2–9 henkilöä työllistävä, Turun seudulla toimiva palvelualan yritys. Kyselyn palautuslomakkeita saatiin eniten Turusta (343 vastaajaa). Sen jälkeen eniten vastauksia tuli Salosta (122 vastaajaa), Kaarinasta (93 vastaajaa) ja Uudestakaupungista (66 vastaajaa). Näin ollen vastausten kokonaismäärästä suurin osuus oli edelleen Turun kaupungissa toimivien yritysten osuus, joka oli noin 30 prosenttia. Seuraavaksi eniten vastaajia oli Salosta, noin 11 prosenttia.

Maakuntaennusteen laadintaan osallistuneiden yritysten profiili:

Sijainti:		Toimiala:		Työntekijämäärä:	
Turun seutu	62 %	Palvelut	50 %	Yksinyrittäjät	36 %
Salon seutu	13 %	Kauppa	16 %	Erittäin pienet yritykset (2–9)	49 %
Vakka-Suomi	10 %	Teollisuus	12 %	Pienet yritykset (10–49)	13 %
Loimaan seutu	9 %	Rakentaminen	14 %	Keskikokoiset yritykset (50–249)	2 %
Turunmaa	6 %	Kuljetus ja tietoliikenne	6 %		
		Maa-, kala- ja riistatalous	2 %		

2. PK-YRITYSTEN ODOTUKSET 2011

2.1. Paluu taantumaa edeltäneeseen aikaan: puolet yrittäjistä uskoo liikevaihdon kasvuun

Varsinais-Suomen yrittäjien odotukset vuodesta 2011 ovat huomattavasti optimistisemmat kuin viime vuonna. Viime vuonna yrittäjien odotukset olivat heikentyneet taantumien takia, ja lähes huonoimmat viime vuosikymmenellä. Tämä vuosikymmen näyttää alkavan huomattavasti paremmissa näkymissä edelliseen verrattuna.

Maakunnan yrittäjistä 51 prosenttia uskoo liikevaihdon kasvavan tänä vuonna. Määrä on ollut sama viimeksi vuosina 2006 ja 2007. 38 prosenttia yrittäjistä uskoo liikevaihdon pysyvän ennallaan. Vain joka kymmenes yrittäjä pelkää liikevaihdon laskevan. Viime vuonna joka viides yrittäjä odotti liikevaihdon laskevan.

Varsinais-Suomen pk-yritykset odottavat vuodelta 2011 hyvää tulosta ja peräti 43 prosenttia yrittäjistä uskoo kannattavuutensa paranevan. Viime vuoteen verrattuna tilanne näyttää parantuvan huomattavasti. Vastaajista lähes puolet (46 %) odottaa kannattavuutensa säilyvän ennallaan. Ainoastaan joka kymmenes (11 %) odottaa tämän vuoden tuloksesta vielä viime vuottakin huonompaa tulosta. Tilanne näyttää silti valoisammalta kuin viime vuonna, jolloin 21 prosenttia yrittäjistä odotti huonompaa tulosta edelliseen vuoteen verrattuna.

Huolimatta liikevaihdon ja kannattavuuden kasvun odotuksista, henkilökunnan määrän suhteen näkymät ovat vain lievästi viime vuotta parempia, sillä 17 prosenttia (+4 %) viime vuoteen verrattuna, jatkossa vertailu edelliseen vuoteen ilmaistu suluissa +/- %) maakunnan yrityksistä aikoo palkata tänä vuonna uusia työntekijöitä. Suurin osa eli 77 prosenttia pk-yrityksistä ilmoitti, että he pitävät työntekijämääränsä ennallaan. Myönteisenä voidaan nähdä se, että vain viisi prosenttia yrittäjistä arvioi, että yritys joutuu vähentämään henkilökunnan määrää tänä vuonna. Viime vuonna joka kymmenes yrittäjä ennakoivat henkilökunnan vähenevän. Tilanne on henkilöstöään

vähentävien yritysten osalta nyt samoissa lukemissa kuin viimeksi vuonna 2007.

Myös maakunnan yritysten investoinneissa ollaan kyselyn mukaan pääsemässä lähelle taantumaa edeltävää aikaa. Vastaajista 22 prosenttia (+5 %) ilmoitti, että he lisäävät investointejaan. Investointejaan vähentävien osuus oli nyt 13 prosenttia, joten investoinneissa saatu saldoluku 9 on selvästi optimistinen.

2.2. Loimaalla nousee parhaiten taantumasta

Seutukunnittain tarkasteltuna parhaiten taantumasta on nousemassa Loimaan seutu. Loimaan seudulla yli puolet (53 %) yrityksistä odottaa liikevaihdon kasvavan tänä vuonna. Viime vuoteen verrattuna kasvua on huikeat 26 prosenttiyksikköä. Loimaan seudun yrittäjät odottavat myös parempaa tulosta tältä vuodelta, sillä kannattavuuden kasvua odottaa 46 prosenttia yrittäjistä. Loimaan seudun kasvuodotukset tälle vuodelle ovat siis varsin optimistiset. Toisaalta voidaan todeta, että viime vuonna Loimaan seudulla oli kaikkein maltillisimmat odotukset liikevaihdon ja kannatuksen kasvun suhteen.

Henkilöstön lisäämisen suhteen Loimaan seudulla ollaan hieman seutukunnan keskiarvoa matalammalla, sillä seudun yrittäjistä vain reilu joka kymmenes aikoo palkata lisää työväkeä. Tästä huolimatta Loimaan seudulla joka neljäs yrittäjä aikoo lisätä investointejaan.

Loimaan seudun jälkeen parhaimmat kasvuodotukset ovat jälleen Turun seudulla. Vaikka Turun seudulla on omat haasteensa telakkatilanteen johdosta, seudun pk-yrittäjät uskovat kuitenkin tulevaisuuteen vahvasti. Yli puolet (+17 %) Turun seudun pk-yrittäjistä uskoo liikevaihdon kasvavan tänä vuonna. Myös parempaan tulokseen uskotaan, sillä 43 prosenttia (+12 %) Turun seudun yrittäjistä uskoo kannattavuutensa kasvuun. Kannattavuuden kasvu näkyy myös uusissa työpaikoissa, sillä Turun seudun pk-yrittäjät aikovat palkata eniten uutta työvoimaa koko maakunnassa. Turun seudulla lähes joka viides (19 %) yrittäjä aikoo palkata lisää työvoimaa. Tämä on kaksi prosenttiyksikköä enemmän kuin koko

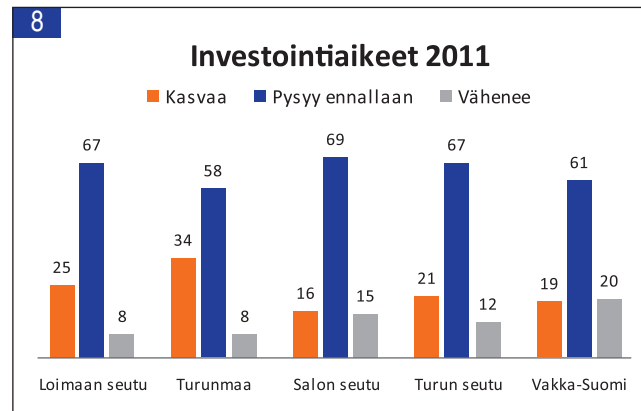
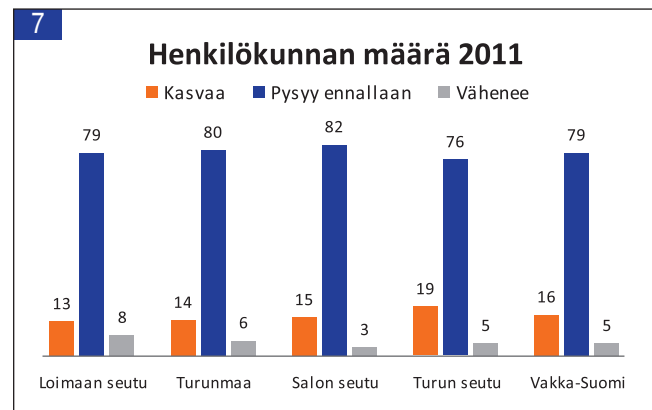
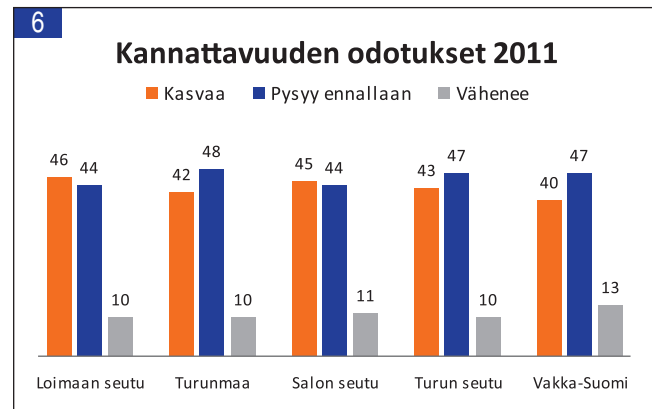
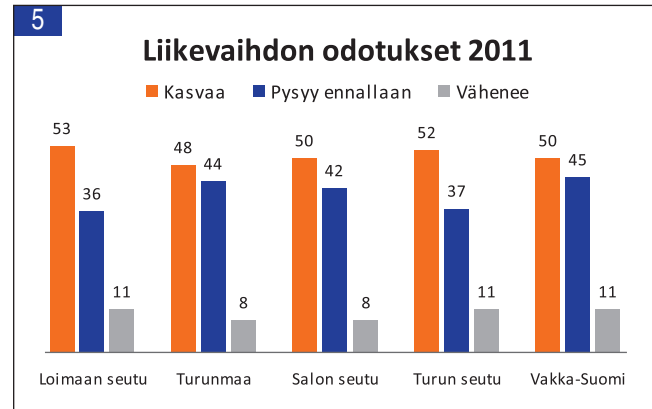
maakunnan keskiarvo. Investoinneissa Turun seudulla ollaan hieman Loimaan seutua ja Turunmaata maltillisempia, mutta kuitenkin joka viides Turun seudun pk-yrittäjä aikoo silti investoida tänä vuonna.

Salon seudulla ollaan tänä vuonna hiukan ristiriitaisissa odotuksissa. Salon seudun yrittäjistä puolet uskoo liikevaihdon kasvavan (-4 %), mutta kannattavuuden kasvua odottavien pk-yrittäjien osuus on 45 prosenttia. Tulospaannusta odottavien yrittäjien määrä on kasvanut viime vuodesta huikeat 24 prosenttiyksikköä. Muutaman huonon vuoden jälkeen Salon seudulla ollaan palaamassa optimistisempiin kasvuodotuksiin huolimatta siitä, että Salon seudun yrittäjät aikovat tänä vuonna kasvattaa investointeja vähiten koko maakunnassa, vain 16 prosenttia yrittäjistä ilmoitti aikovansa lisätä investointeja. Investoinneissa saldoluku on +1, mikä on vähiten optimistinen koko maakunnassa.

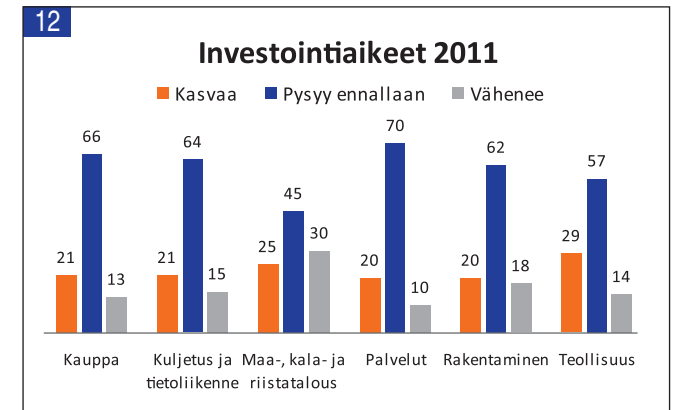
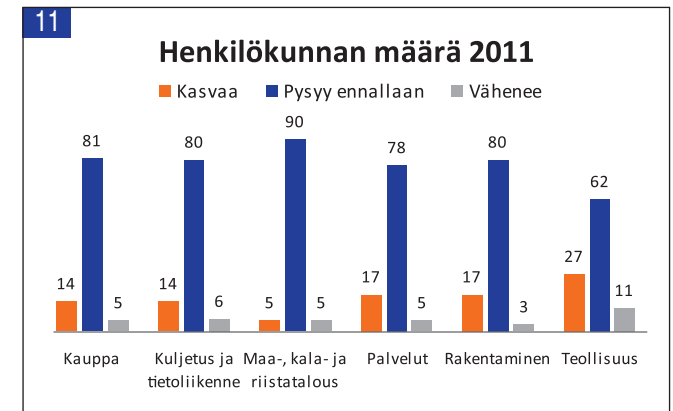
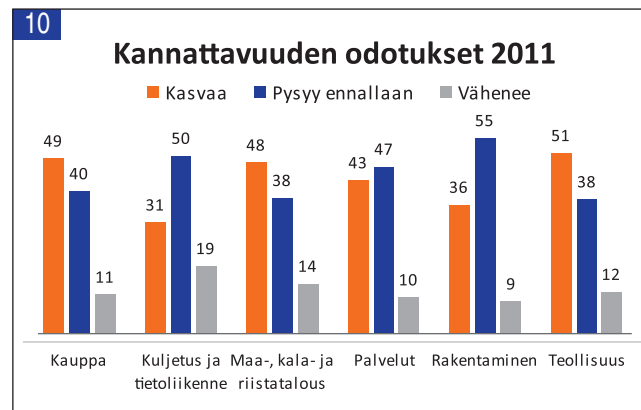
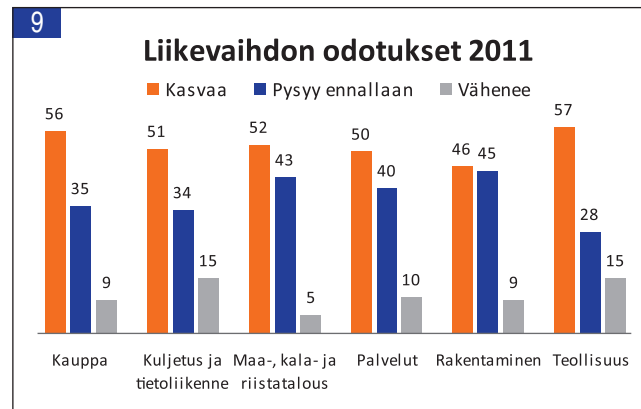
Seutukuntatarkastelussa hurjimmin nousseiden seutukuntien vanavedessä kulkee Vakka-Suomi, jonka yrittäjät jatkavat tasaisen varmaa työtänsä. Vakka-Suomen pk-yrittäjistä puolet uskoo liikevaihdon kasvuun. Myös kannattavuuden kasvuodotukset ovat nousseet viime vuodesta 40 prosenttiin, vaikka maltillisemmin viime vuoteen verrattuna (+7 %) kuin monella muulla seutukunnalla. Myös työllisyyden näkymät ovat Vakka-Suomessa edelleen hyvät, 16 prosenttia yrittäjistä aikoo palkata lisää työvoimaa. Sen sijaan investointien kohdalla Vakka-Suomessa on huonoimmat näkymät, sillä seutukunta oli vertailussa ainoa, jonka investointien saldoluku meni pakkasen puolelle -1, olkoonkin, että Vakka-Suomessakin lähes joka viides yrittäjä aikoo kasvattaa investointejaan.

Kaiken kaikkiaan näyttäisi siltä, että Turun seutu on vähitellen palaamassa taas koko maakunnan veturiksi, kuten se oli ennen taantumaa. Kaikilla seutukunnilla on yritystoimintaan palaamassa positiivinen vire, eikä millään seutukunnalla ole merkittävästi huonommat näkymät kuin muilla.

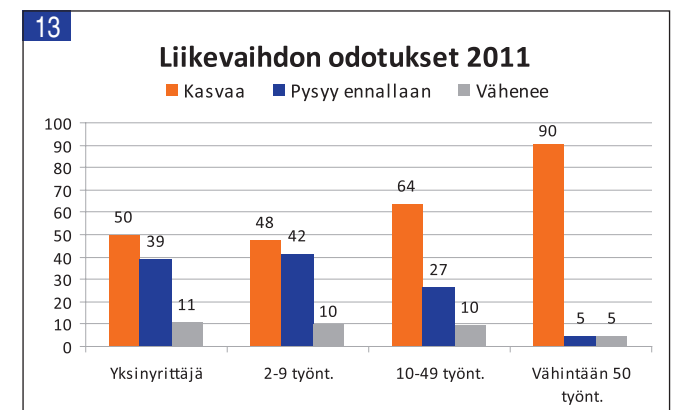
Yritysten odotukset eri seutukunnissa

Yritysten odotukset eri toimialoilla

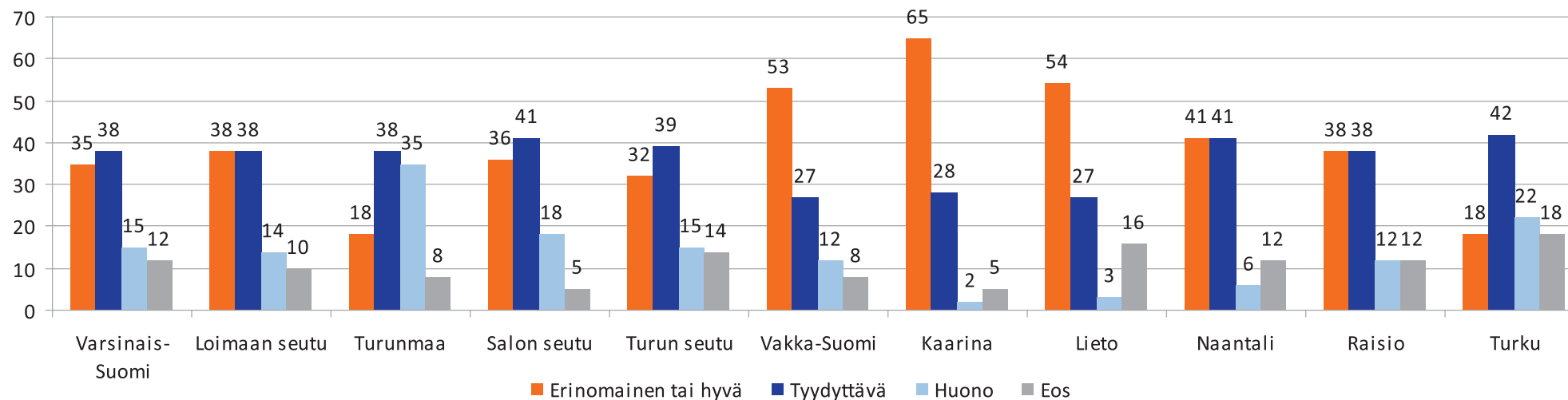
Yritysten odotukset eri kokoluokissa

Yritysten arviot sijaintikunnastaan seutukunnittain ja Turun alueella

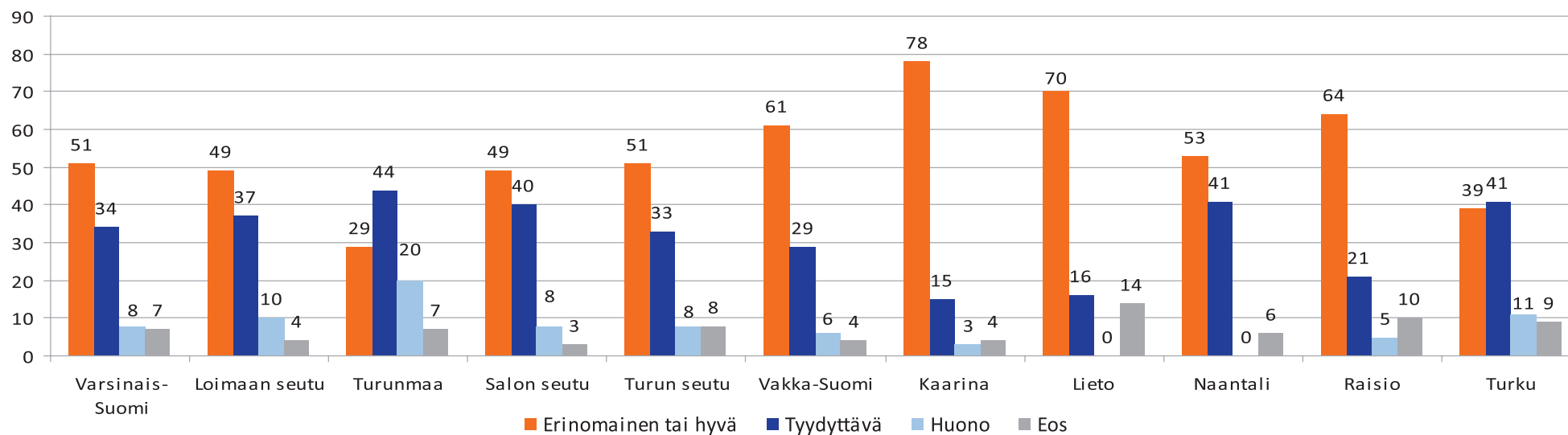
14

Kunnan ja yritysten välinen yhteistyö vuonna 2011

15

Kunnan yrittäjyysilmapiiri vuonna 2011

2.3. Naantalissa ja Raisiossa luotetaan kasvuun

Turun ja sen suurimpien naapurikuntien kuntakohtaisia tuloksia tarkasteltiin nyt erikseen viidettä kertaa. Turun rinnalla talousalueen sisäisessä tarkastelussa ovat mukana Kaarinan, Liedon, Naantalien ja Raision yrittäjien vastaukset.

Ennusteen mukaan kasvuodotukset ovat nousseet jokaisessa Turun alueen kunnassa vuoden takaisesta. Vertailussa optimistisimmat kasvuodotukset ovat Naantalissa, ja viime vuoteen verrattuna eniten kasvuodotukset ovat nousseet Raisiossa. Tänä vuonna kasvuodotukset ovat huonoimmat Liedossa, vaikka sielläkin on viime vuoteen verrattuna optimistisemmat näkymät.

Liikevaihdon kasvuodotuksissa Naantali on tänäkin vuonna selvästi alueen ykkönen. Naantalissa toimivista yrityksistä 60 prosenttia (+20 %) uskoo liikevaihdon kasvuun tänä vuonna. Luku on reippaasti yli maakunnan keskiarvon, joka on 52 prosenttia. Myös kannattavuusodotukset ovat Naantalissa korkeimmat, 56 prosenttia.

Kakkossijalla Turun alueen kaupungeista tänä vuonna on Raisio, jonka pk-yrittäjistä 60 prosenttia (+33 %) odottaa liikevaihdon kasvua. Raisiolaisista yrittäjistä 49 prosenttia odottaa myös tuloksensa paranevan (+21 %).

Kolmossijaa pitävät lähes rinta rinnan Kaarina ja Turku. Turussa pk-yrittäjät odottavat hieman parempaa liikevaihdon kasvua kuin kaarinalaiset yrittäjät (Turku 54 %, Kaarina 52 %). Kaarinassa yrittäjät sen sijaan luottavat kannattavuutensa kasvuun enemmän kuin turkulaiset (Turku 44 %, Kaarina 46 %).

Liedossa näkymät ovat tänä vuonna alueen heikoimmat. Sielläkin silti yli puolet (52 %) yrittäjistä uskoo liikevaihdon kasvuun, mutta vain 35 prosenttia yrityksistä uskoo kannattavuutensa parantuvan.

Alueen aktiivisimmat työllistäjät löytyvät Kaarinasta ja Turusta. Kaarinassa joka viides (23 %) yrityksistä uskoo palkkaavansa tänä vuonna lisää työntekijöitä. Turussa 20 prosenttia yrityksistä aikoo palkata lisää väkeä. Naantalissa sen sijaan työpaikkoja vähentäviä yrityksiä on vähiten, vain kolme prosenttia. Liedon tilanteen tekee heikoimmaksi se, että kunnassa lisää työllistäviä yrityksiä on vain 14 prosenttia, kun taas melkein joka kymmenes

(8 %) yrityksistä aikoo vähentää työntekijöitä.

Investointien osalta Turun alueen ykkönen on Raisio, jossa 26 prosenttia yrityksistä aikoo lisätä investointeja tänä vuonna. Myös Naantalissa joka neljäs yritys aikoo lisätä investointeja. Liedossa 22 prosenttia yrityksistä ilmoittaa lisäävänsä investointeja, mutta investointeja ilmoittaa vähentävänsäkin joka viides vastaaja.

2.4. Länsi-Turunmaalla pk-yritykset luottavat tulevaisuuteen

Muissa Varsinais-Suomen isommista kaupungeista (muissa kuin Turun alueen kaupungeissa), joista saatiin vähintään 30 vastausta, parhaat kasvuodotukset ovat Länsi-Turunmaalla ja Uudessakaupungissa. Kolmella mittarilla mitattuna – liikevaihto, kannattavuus ja investoinnit – Länsi-Turunmaan yrittäjien kasvuodotukset ovat joko koko maakunnan toiveikkaimmat tai toiseksi toiveikkaimmat tänäkin vuonna.

Länsi-Turunmaan yrittäjistä joka toinen (56 %, +6 %) uskoo liikevaihdon kasvuun ja puolet (+3 %) vastaajista odottaa myös yrityksen kannattavuuden paranevan. 33 prosenttia (+10 %) Länsi-Turunmaan yrityksistä aikoo myös lisätä investointien määrää. Luvut ovat kaikilla mittareilla paremmat kuin viime vuonna.

Toinen hyvissä tunnelmissa elävä kaupunki on tänä vuonna Uusikaupunki, jossa 53 prosenttia yrittäjistä uskoo liikevaihdon kasvuun. Työpaikkoja Uudessakaupungissa on luvassa lisää joka viidenteen pk-yritykseen.

Investointeja näyttää olevan eniten luvassa Turunmaalle, sillä sekä Länsi-Turunmaalla että Kemiönsaaressa yli 30 prosenttia vastanneista yrityksistä aikoo lisätä investointejaan.

2.5. Teollisuudessa selviä piristymisen merkkejä

Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen mukaan parasta kasvua odotetaan tälle vuodelle teollisuudessa, jossa 57 prosenttia yrityksistä odottaa liikevaihdon kasvavan. Odotukset ovat reippaasti paremmat kuin viime vuonna,

jolloin vain 36 prosenttia teollisuusyrityksistä ennakoivat kasvavaa liikevaihtoa. Teollisuudessa uskotaan vahvasti myös kannattavuuden kasvuun, sillä parempaa tulosta odottaa 51 prosenttia yrittäjistä.

Teollisuuden näkymät alkavat ennusteen perusteella kohentua, sillä teollisuusyrittäjistä 27 prosenttia aikoo palkata lisää väkeä. Tämän perusteella myös uusia investointeja on odotettavissa 20 prosentissa teollisuusyrityksistä.

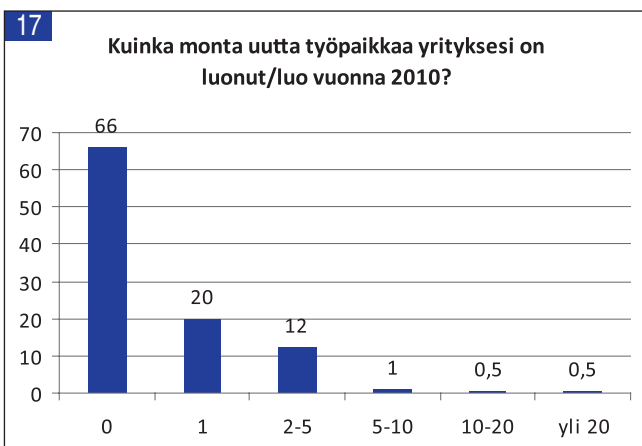
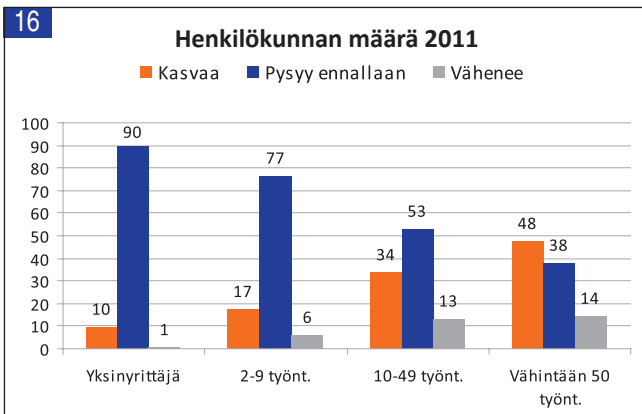
Kuten teollisuustoimialalla, myös muilla toimialoilla odotetaan muutaman vuoden huonompien näkymien jälkeen vuodesta 2011 lähes yhtä hyvää kuin vuodesta 2008.

Palveluala on myös edelleen kasvuodotusten mukaan kannattava toimiala, sillä palvelualan yrittäjistä puolet (50 %) uskoo liikevaihtonsa kasvavan. Ilmeisesti palvelualalla näkyy vielä tänä vuonna viime vuosien vähentynyt kuluttaminen, sillä vain 43 prosenttia palvelualan yrittäjistä uskoo tekevänsä tänä vuonna paremman tuloksen kuin viime vuonna. Henkilöstöä palvelualalla uskoo lisäävänsä vajaa viidennes yrittäjistä (17 %). Myös investointeja tehdään palvelualalla maltillisesti, sillä joka viides palvelualan yrittäjä aikoo investoida tänä vuonna.

Rakentaminen on toimiala, joka on jakautunut odotusten suhteen kahteen ryhmään. Osalla rakennusyrityksistä tilauksia on alkanut tulla lisää ja osa vielä odottaa urakkasopimusten tekoa. Rakennusalan yrittäjistä 46 prosenttia odottaa liikevaihtonsa kasvavan ja 45 prosenttia odottaa sen pysyvän ennallaan. Näin ollen rakennusyritysten odotukset paremmasta kannattavuudesta ovat myös maltilliset ja vain 36 prosenttia uskoo tekevänsä paremman tuloksen. Jotain myönteistä alalla on kuitenkin jo nähtävissä, sillä vain kolme prosenttia rakennusalan yrittäjistä ilmoitti vähentävänsä työntekijöiden määrää tänä vuonna. Kahteen ryhmään jakautuminen näkyy rakennusallalla myös investointien suhteen, sillä lähes joka viides yritys aikoo investoida, mutta vastaavasti lähes joka viides (18 %) yritys vähentää investointipanostuksia.

Kaupan alan yrittäjistä peräti 56 prosenttia uskoo liikevaihtonsa kasvuun.

Kannattavuuden osalta kaupan alan yritykset uskovat lähes yhtä hyvään kehitykseen kuin teollisuusyritykset, sil-

lä 49 prosenttia kaupan alan yrityksistä odottaa parempaa kannattavuutta. Kaupan tulos tehdään pääosin nykyisellä työvoimalla, sillä vain 14 prosenttia kaupan alan yrityksistä aikoo palkata lisää työvoimaa.

Maltillisimmat odotukset ovat kuljetus- ja tietoliikenneyrityksillä. Liikevaihdon suhteen aloilla on pienin saldoluku, sillä 51 prosenttia odottaa liikevaihdon kasvua, mutta samalla 15 prosenttia pelkää liikevaihtonsa laskevan. Kannattavuutensa paranemista odottaa vain 31 prosenttia kuljetus- ja tietoliikennealan yrityksistä ja huonompaa tulosta pelkää joka viides alan yrittäjä.

Heikoimmat kannattavuusodotukset ovat kuljetus- ja tietoliikennealalla ja vain 18 prosenttia yrityksistä uskoo tänä vuonna tekevänsä aiempaa paremman tuloksen. Toisaalta taas kuljetus- ja tietoliikennealalla oli teollisuuden jälkeen eniten odotuksia henkilökunnan lisäämisen suhteen, sillä 14 prosenttia aikoo palkata lisää henkilökuntaa. Vastaavasti vain seitsemän prosenttia kuljetus- ja tietoliikennealan yrityksistä aikoo vähentää väkeä.

Hyvä toimiala on myös maa-, kala- ja riistatalous, jonka alan yrityksistä vain viisi prosenttia odottaa liikevaihtonsa laskevan ja 48 prosenttia uskoo parempaan kannattavuuteen. Alalla ei ole silti luvassa uusia työpaikkoja, sillä 90 prosenttia alan yrityksistä aikoo pitää henkilöstön määränsä ennallaan. Investointeja alalla aikoo vähentää peräti 30 prosenttia yrittäjistä, mikä on samalla toimialakohtaisen vertailun huonoin negatiivinen vertailuluku. Samalla täytyy muistaa, että maa-, kala- ja riistatalouden yritykset edustavat vain kahta prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista.

2.6. Yli 50 henkilön yritykset kasvavat ja palkkaavat lisää työntekijöitä

Kokoluokittain tarkasteltuna parhaimmalla kasvu-uralla ovat edelleen yli 50 henkilöä työllistävät yritykset. Yli 50 henkilöä työllistävistä yrityksistä kaikkiaan 90 prosenttia uskoo liikevaihtonsa paranevan tänä vuonna. Vastaajia tässä keskikokoisten yritysten kokoluokassa oli tällä kertaa 22.

Yli 50 henkilöä työllistävät yritykset ovat myös hyviä työllistäjiä, koska lähes puolet (48 %) prosenttia yrityksistä ilmoittaa palkkaavansa lisää väkeä tänä vuonna. Tässä yrityskokoluokassa on myös eniten henkilökuntaa vähentäviä yrityksiä, sillä 14 prosenttia ilmoittaa vähentävänsä väkeä tänä vuonna.

Työllistämisen osalta hyviä yrityksiä ovat myös 10–49 henkilöä työllistävät yritykset, joista 34 prosenttia aikoo palkata lisää henkilökuntaa. Tämän kokoluokan yrityksissä uskotaan myös parempaan, sillä liikevaihdon kasvua odottaa 64 prosenttia yrityksistä.

Mitä pienempi yritys, sitä maltillisemmat ovat odotukset. 2–9 henkilöä työllistävistä yrityksistä alle puolet (48 %) uskoo liikevaihtonsa kasvavan ja vain 17 prosenttia tämän kokoluokan yrityksistä aikoo palkata lisää henkilökuntaa.

Yksinyrittäjistä puolet uskoo liikevaihdon kasvuun ja joka kymmenes heistä aikoo palkata ensimmäisen työntekijänsä tänä vuonna. Työllistäjien osuus on parantunut viime vuoteen verrattuna, jolloin seitsemän prosenttia yksinyrittäjistä aikoi palkata ensimmäisen työntekijänsä.

2.7. Uusia työpaikkoja luvassa erityisesti Turun seudulle

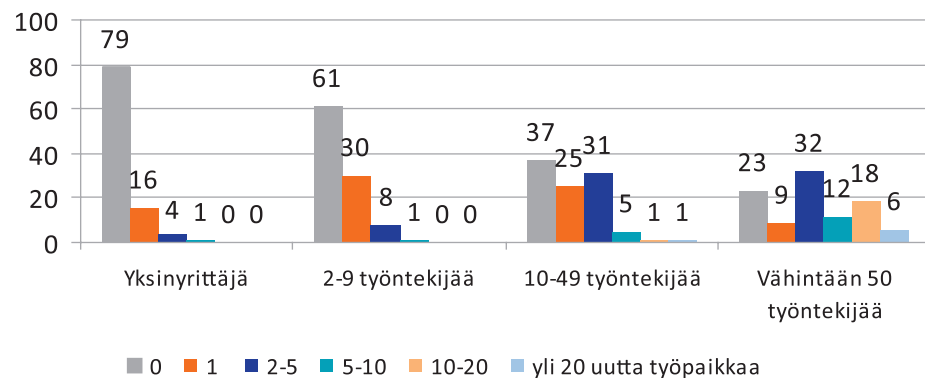
Varsinais-Suomen Maakuntaennusteessa kysyttiin nyt kuudetta kertaa arviota maakuntaan syntyvistä uusista työpaikoista. Kyselyssä kysyttiin: "Kuinka monta uutta työpaikkaa yrityksenne on luonut vuonna 2010 ja arvio siitä, kuinka monta uutta työpaikkaa syntyy vuonna 2011". Aiempina vuosina vastaaja on voinut antaa tarkan määrän luoduista ja arvioiduista uusista työpaikoista. Tänä vuonna vastausvaihtoehdot oli jaoteltu seuraavasti: 0, 1, 2–5, 5–10, 10–20 tai yli 20 työpaikkaa.

Kysymykseen vastanneet yrittäjät olivat perustaneet viime vuonna keskimäärin 879 uutta työpaikkaa ja tänä vuonna arvioidaan syntyvän keskimäärin 871 uutta työpaikkaa.

Vuoden 2010 osalta 34 prosenttia vastaajista ilmoitti luoneensa vähintään yhden uuden työpaikan. Työpaik-

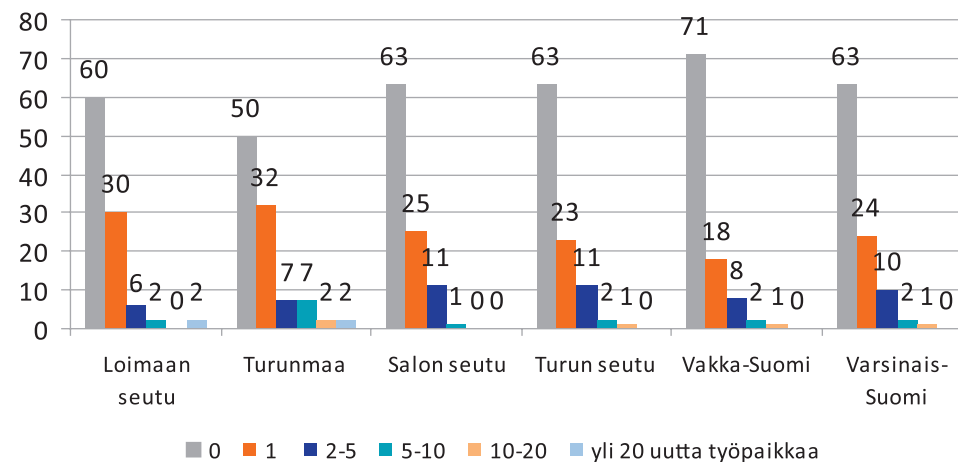
19

Arvio siitä, kuinka monta uutta työpaikkaa yritykseesi syntyy vuonna 2011?

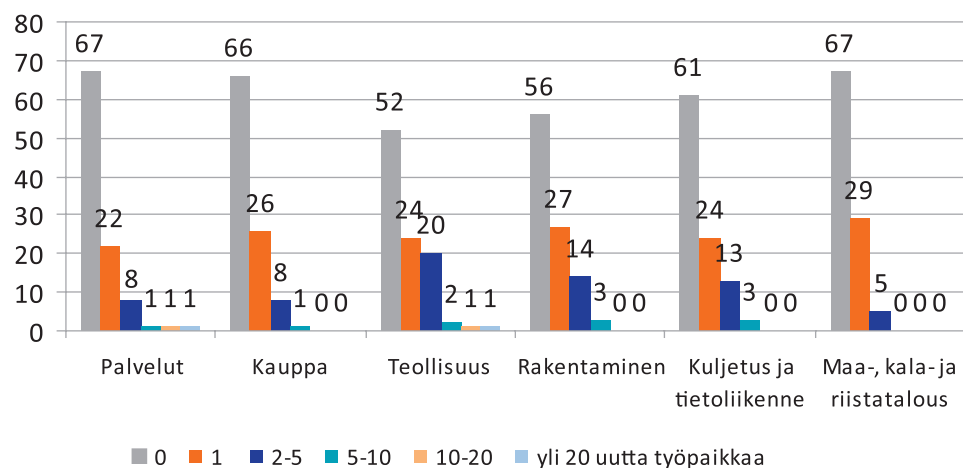
21

Arvio siitä, kuinka monta uutta työpaikkaa yritykseesi syntyy vuonna 2011?

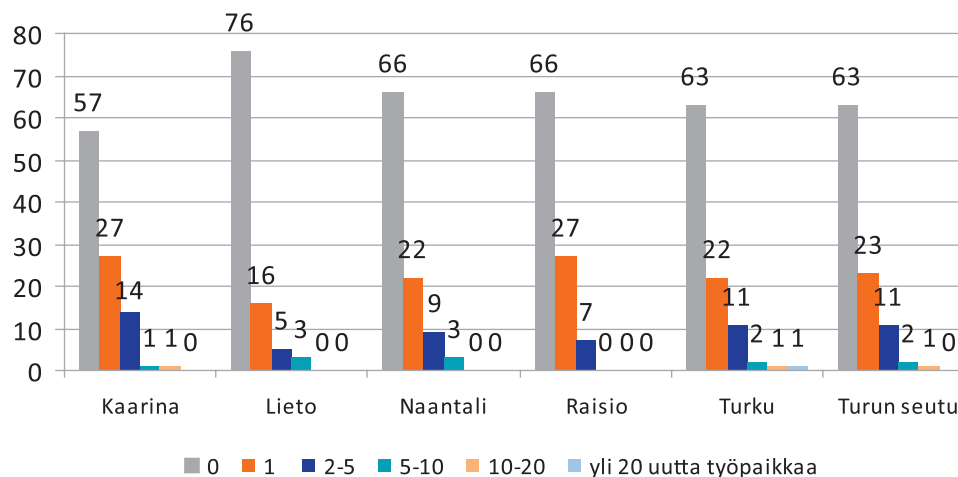
20

Arvio siitä, kuinka monta uutta työpaikkaa yritykseesi syntyy vuonna 2011?

22

Arvio siitä, kuinka monta uutta työpaikkaa yritykseesi syntyy vuonna 2011?

kojen lisääjäyrityksiä oli kyselyssä mukana yhteensä 377 kappaletta. Näistä suurin osa (219 yritystä) oli viime vuonna työllistänyt yhden uuden henkilön.

Yhden uuden työntekijän palkanneista yrityksistä 19 prosenttia oli yksinyrittäjiä, jotka palkkasivat näin ollen vuonna 2010 ensimmäisen työntekijänsä. Suurin osa yhden uuden työntekijän palkanneista yrityksistä oli kokoluokaltaan 2–9 henkilön yrityksiä. 2–5 uutta työntekijään palkanneista yrityksistä suurin osa (48 %) oli 2–9 henkilön yrityksiä.

Vuoden 2011 osalta 41 % kaikista vastaajista ennakoivat palkkaavansa vähintään yhden uuden työntekijän. Tällaisia yrityksiä oli kyselyssä mukana yhteensä 405. Vuoden 2010 yksinyrittäjistä 84 aikoo palkata tänä vuonna vähintään yhden työntekijän – näistä 63 yksinyrittäjää aikoo tänä vuonna palkata ensimmäisen työntekijänsä, muut 2–10 uutta työntekijää. Eniten uusia työpaikkoja yhdelle henkilölle syntyy 2–9 henkilöä työllistävien yritysten kokoluokassa: 61 prosenttia tämän kokoluokan yrityksistä aikoo tänä vuonna kasvaa yhdellä uudella työntekijällä. Vuonna 2011 10–20 uutta työntekijää palkkaavista yrityksistä puolet kuuluu kokoluokkaan 50–249 henkilöä työllistävät yritykset.

Uusia työpaikkoja syntyy runsaasti Turun seudulle, jossa pk-yritysten kasvu tarjoaa eniten työmahdollisuuksia varsinkin Turussa ja Kaarinassa. Kuntakohtaisesti parhaat näkymät ovat Turun seudun kuntien ohella Kemiönsaarella ja Länsi-Turunmaalla.

Toimialoista rakennusala on työllistänyt hyvin vuonna 2010, sillä joka neljäs (25 %) rakennusalan yrityksistä on työllistänyt vähintään yhden uuden työntekijän viime vuonna. Lisäksi rakennusalan yrityksistä lähes joka viides (18 %) on palkannut viime vuonna 2–10 uutta työntekijää. Eniten uusia työpaikkoja on syntynyt kuitenkin muutaman huonon vuoden jälkeen kuljetus- ja tietoliikennealoille, alan yrityksistä 23 prosenttia on palkannut yhden uuden työntekijän ja joka viides (19 %) 2–5 uutta työntekijää.

Vuodelle 2011 eniten uusia työpaikkoja on luvassa teollisuuteen, jossa joka viides yritys aikoo palkata 2–5

uutta työntekijää ja lähes joka neljäs (24 %) ainakin yhden uuden työntekijän. Myös rakennusala alkaa selvästi elpyä, mistä osoituksena 2–5 uutta työpaikkaa reilusti joka kymmenennessä (14 %) maakuntamme rakennusyrityksessä. 27 prosenttia rakennusyrityksistä aikoo palkata ainakin yhden työntekijän. Vähiten uusia työpaikkoja on luvassa maa-, kala- ja riistayrityksiin, sillä vain 34 alan yrityksistä aikoo lisätä työvoimaa ja niistäkin 29 prosenttia palkkaa vain yhden uuden työntekijän tänä vuonna.

3. RAHOITUSOSA

3.1. Lainarahan tarve investointeihin kasvanut

Maakuntaennusteen rahoitusosassa seurataan vuosittain yritysten suunnitelmia ulkoisen rahoituksen hankkimiseksi. Rahoitusosan ensimmäinen kysymys on ehdollinen: ”Mikäli yrityksenne investoi, millä tavalla rahoitus hoidetaan?”. Tämän jälkeen vastaajalle annetaan viisi eri vaihtoehtoa.

Vastaajista 43 prosenttia ilmoitti hoitavansa yrityksensä investoinnit tulorahoituksella. Muutos viime vuoteen on -2 prosenttiyksikköä, viime vuonna 45 prosenttia maakunnan yrityksistä hoiti investointinsa omalla tulorahoituksella.

Lainarahan tarve on siis kasvanut ja 33 prosenttia yrityksistä aikoo ottaa lainarahaa investoidakseen. Viime vuonna vain joka viides yrittäjä aikoi ottaa lainaa investoidakseen. Osakepääoman korottamista ei suunnittele yksikään vastaajista. Kaksi prosenttia yrittäjistä hoitaa investointinsa muulla kuin lainarahalla tai yrityksen omalla tulorahoituksella.

Myönteistä on myös se, että kun viime vuonna peräti 31 prosenttia vastaajista ei aikonut investoida lainkaan, tänä vuonna neljä viidestä yrittäjästä aikoo tehdä investointeja.

3.2. Pankkilainaa ottavien yrittäjien osuus lähes sama kuin viime vuonna

Ulkoisen rahoituksen tarpeen osalta tilanne on lähes sama kuin viime vuonna, sillä 78 prosenttia maakunnan yrityksistä ei aio hankkia ulkoista rahoitusta tämän vuoden aikana. Ilman uutta lainarahaa pärjäävien yritysten osuus on vähentynyt vuodesta 2010 yhden prosenttiyksikön.

Vierasta pääomaa tarvitsevien määrä on 22 prosenttia eli reilu viidennes vastaajista. Nämä yrittäjät aikovat käyttää pääasiassa pankkien tarjoamia lainapalveluja. Varsinais-Suomen yrityksistä 14 prosenttia aikoo vuonna 2011 hankkia pankkiluottoa. Luvussa on prosenttiyksikön vähennys viime vuoteen verrattuna.

Suosituin ulkoisen rahoituksen muoto on Finnveran luotto tai takaus, jota tavoittelee kolme prosenttia vastaajista. Muita luottomahdollisuuksia aikoo käyttää vain joka sadas yritys. Niin ikään ulkopuolisen pääomasijoittajankäyttöä suunnittelee vain yksi prosentti yrityksistä.

3.3. Osuuspankki on yrittäjien ykköspankki

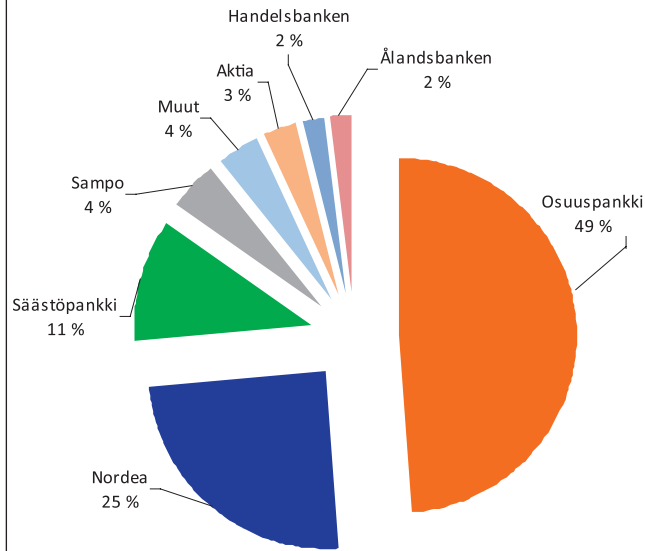
Osuuspankki on edellisvuosien tapaan maakunnan yrittäjien ykkösvalinta pankkikumppaniksi. Kyselyyn osallistuneista yrityksistä 49 prosenttia ilmoittaa käyttävänsä ensisijaisesti Osuuspankkia. Määrässä ei ole muutosta viime vuoteen verrattuna.

Seuraavaksi suosituimpien pankkien sijoituksissa ei ole muutoksia edellisvuoteen verrattuna, vaikka prosenttiosuuksissa on hienoisia muutoksia. Pankkikyselyn hopeatilalla on Nordea, jossa asioi neljännes eli 25 prosenttia vastaajista (+1 %). Pronssitilalla on Säästöpankki 13 prosentin osuudella (-3 %).

Yrittäjien pankkikisan neljänneksi sijoittui viime vuoden tapaan Sampo Pankki viiden prosentin osuudella. Kyselyssä yrittäjien pankkivalinnat jakautuivat kärjen jälkeen seuraavasti: muut pankit 4 %, Aktia 3 %, Handelsbanken 2 % ja Ålandsbanken 2 % vastaajista. Muut pankit -kohdan sisällä suosituimmat yritys pankit olivat Paikallisosuuspankit (Koivunlehti) ja Tapiola.

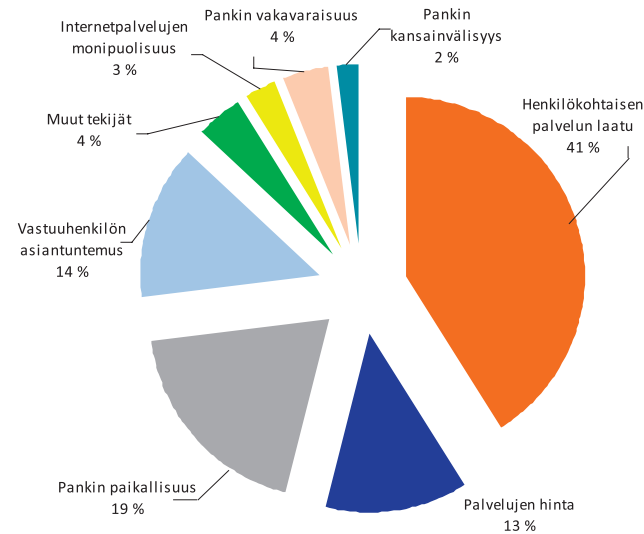
23

Yrityksen ensisijaisesti käyttämä pankkiryhmä

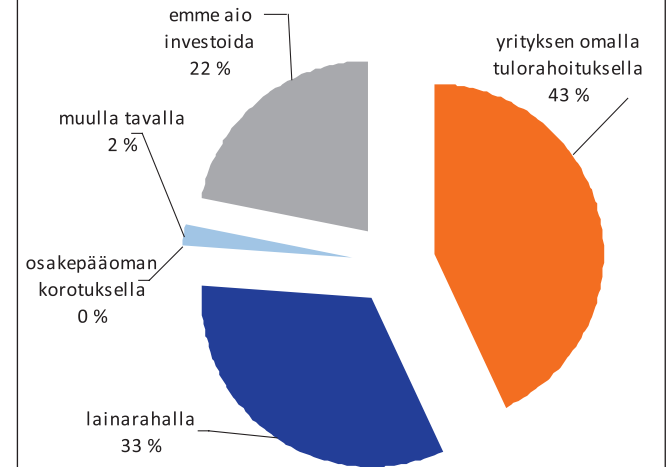
25

Tärkein tekijä yrityksen pankkikumppanin valinnassa

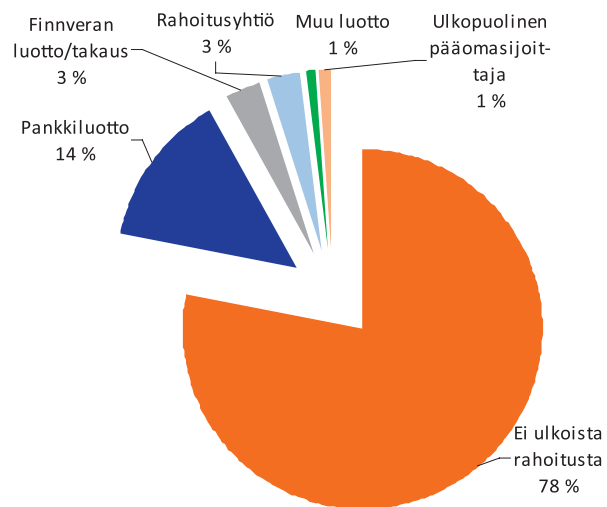
27

Jos yritykseni investoi, rahoitus hoidetaan...

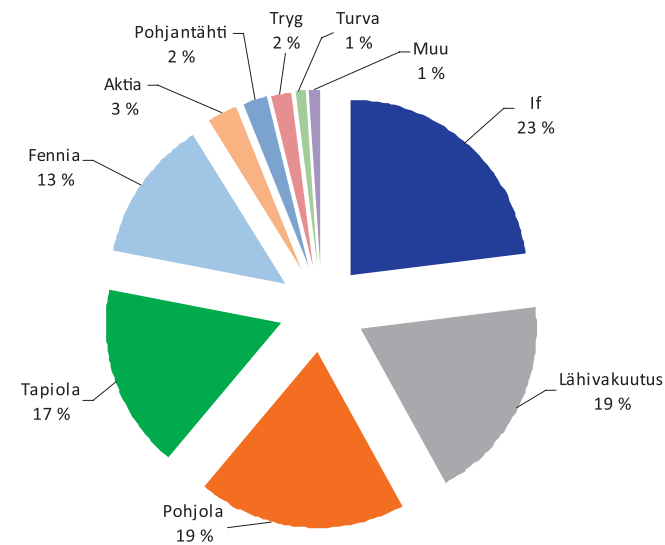
24

Ulkaisen rahoituksen tarve 2011

26

Yrityksen ensisijaisesti käyttämä vahinkovakuutusyhtiö

VARSINAIS-SUOMEN
MAAKUNTA
ENNUSTE

3.4. Henkilökohtaisen palvelun laatu ratkaisee pankkivalinnan

Kun yrittäjä valitsee itselleen pankkikumppania, hän kiinnittää ensisijaisesti huomiota henkilökohtaisen palvelun laatuun. Tätä mieltä on 41 prosenttia (-1 %) vastaajista.

Seuraavaksi tärkein asia pankin valinnassa on pankin paikallisuus. Tätä mieltä oli 19 prosenttia yrittäjistä. Paikallisuuden merkitys on viime vuosien laskun jälkeen jälleen hiukan kasvanut viime vuodesta (+2 %).

Kolmanneksi tärkeimmäksi asiaksi nousi tänä vuonna 14 prosentin osuudella pankin vastuuhenkilön asiantuntemus (+2 %). Palvelun hinta on myös tärkeä asia. Tätä mieltä oli 13 prosenttia yrittäjistä (-3 %).

Yllättäen pankin vakavaraisuutta piti tärkeänä tekijänä enää neljä prosenttia vastaajista (-1 %). Edellisvuoteen (2009) verrattuna vakavaraisuuden merkitys on vähentynyt neljä prosenttiyksikköä. Pankin kansainvälisyys on merkitsevä tekijä kahdelle prosentille vastaajista.

3.5. If, Lähivakuutus ja Pohjola edelleen yrittäjien suosiossa

Maakuntaennuste-kyselyssä tiedusteltiin aiempaan tapaan myös yrittäjien käyttämää vakuutusyhtiötä. Kysymys kuului: ”Yrityksesi ensisijaisesti käyttämä vahinkovakuutusyhtiö?”.

Varsinaissuomalaisten yritysten ensisijainen vahinkovakuutusyhtiö on edelleen If Vahinkovakuutusyhtiö, jonka 23 prosenttia vastaajista ilmoitti ensisijaiseksi vahinkovakuutusyhtiökseen (-1 %). Kakkostilan jakavat tänä vuonna Lähivakuutus ja Pohjola, jotka molemmat saivat kyselyssä 19 prosentin osuuden. Seuraavaksi suosituin yrittäjien vahinkovakuuttaja on Tapiola 17 prosentin osuudella.

Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna If, Lähivakuutus ja Tapiola ovat kaikki menettäneet yhden prosenttiyksikön verran osuudestaan. Asemiaan vakuutusrintamalla ovat parantaneet Fennia (+2 %) ja Aktia (+1 %), muiden vakuutusyhtiöiden osuudet ovat pysyneet samana viime vuoteen verrattuna.

4.YRITTÄJÄT JA KUNTA

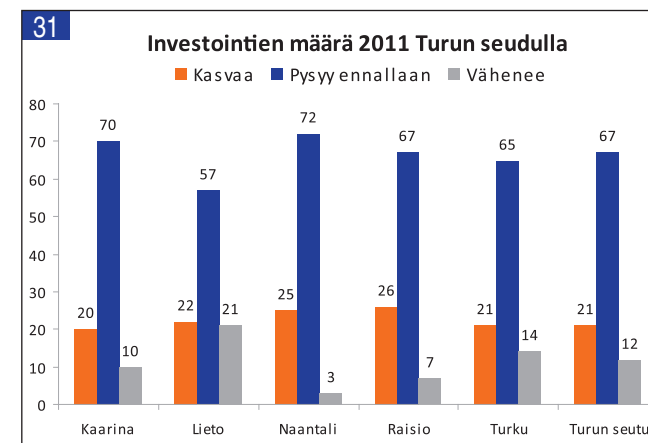
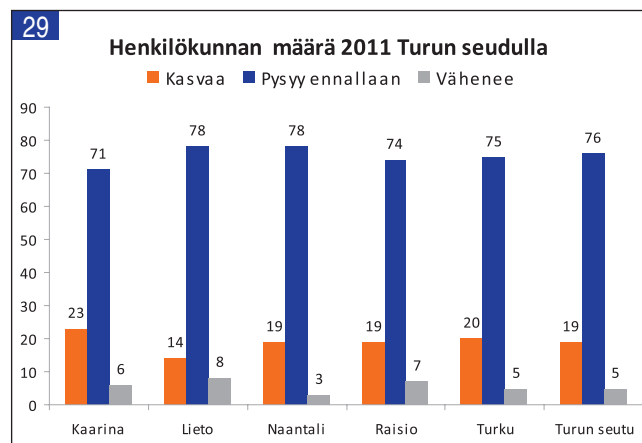
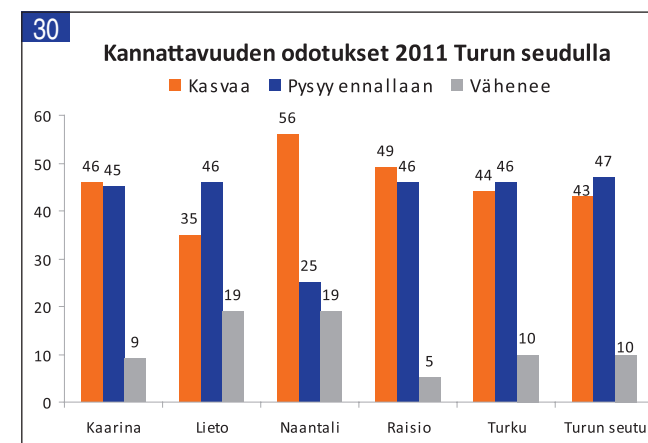
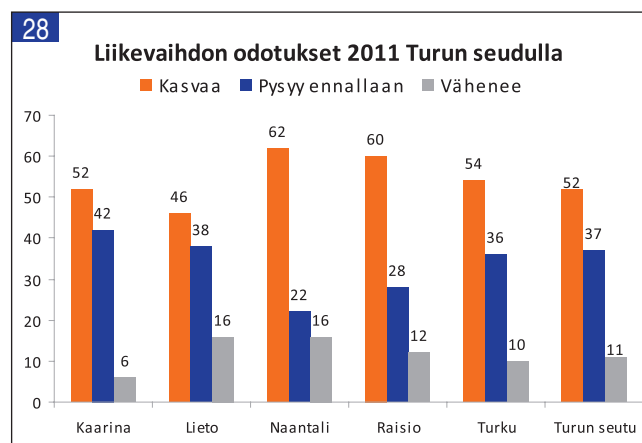
4.1. Maakunnan paras yrittäjyysilmapiiri edelleen Vakka-Suomessa

Varsinais-Suomen Maakuntaennusteessa kysyttiin nyt kuudetta kertaa peräkkäin arvioita yrityksen sijaintikunnan yrittäjyysilmapiiristä. Selvityksen mukaan 51 prosenttia

kaikista vastaajista piti oman kuntansa yrittäjyysilmapiiriä joko hyvänä tai erinomaisena (-7 %). Tyydyttävänä tilannetta piti 34 prosenttia yrittäjistä (+/- 0 %). Sen sijaan huonona ilmapiiriä piti kahdeksan prosenttia (+2 %) kaikista vastaajista. Internet-kyselyn teknisen sujuvuuden takia tänä vuonna vastaajille annettiin myös ns. en osaa sanoa -vaihtoehto. Oman kuntansa yrittäjyysilmapiiriä ei osannut sen mukaan arvioida seitsemän prosenttia yrittäjistä.

Seutukuntaakohtaisessa tarkastelussa muista alueista

Tuloksia Turun alueelta

erottuu yrittäjyysilmapiirin suhteen edelleen positiivisesti Vakka-Suomen alue. Vakka-Suomessa yrittäjyysilmapiiriä piti edelleen hyvänä 61 prosenttia vastaajista. Seuraavaksi paras yrittäjyysilmapiiri on Turun seudulla, jonka osuus vastaa myös koko maakunnan keskiarvoa eli 51 prosenttia.

Seutukunnista haasteellisin tilanne on edelleen Turunmaalla, jossa viidesosa yrittäjistä pitää kunnan yrittäjyysilmapiiriä huonona. Ristiriitainen tilanne näkyy myös Loimaan seudulla, jossa joka kymmenes yrittäjistä on tyytymätön kunnan yrittäjyysilmapiiriin.

Merkittävin yrittäjyysilmapiirin heikkeneminen on nähtävissä Salon seudulla, jossa enää 49 prosenttia yrittäjistä pitää kaupungin yrittäjyysilmapiiriä hyvänä.

Tänä vuonna uutena vastausvaihtoehtona tullut en osaa sanoa -vaihtoehto näkyy tuloksissa siten, että mil-lään seutukunnalla niiden vastaajien osuus, jotka pitävät yrittäjyysilmapiiriä erinomaisena tai hyvänä, ei kasvanut, vaan pienentyi. Erinomainen tai hyvä -vastaajien osuus väheni kautta linjan joka alueella 7–13 prosenttia. Näyttää pikemminkin siltä, että vastaukset ovat siirtyneet myönteisimmästä vastauksesta en osaa sanoa -vastauksiin. Muissa vastausvaihtoehtoissa on nähtävissä vain pieniä, muutamien prosenttiyksiköiden muutoksia.

4.2. Kaarina nousi kärkeen yrittäjyysilmapiirissä

Suurimmista kunnista yrittäjyysilmapiirivertailussa ykkös-paikalle nousi tänä vuonna Kaarina, joka viime vuonna oli toisella sijalla. Siellä yrittäjistä 78 prosenttia piti kau-pungin ilmapiiriä yrittäjien kannalta joko erinomaisena tai hyvänä. Merkittävää Kaarinan ykköstilassa on se, että vain 15 prosenttia yrittäjistä pitää kaupungin yrittäjyys-ilmapiiiriä tyydyttävänä, vain kaksi prosenttia huonona ja neljä prosenttia vastasi en osaa sanoa.

Viime vuoden ykkönen Uusikaupunki on tänä vuonna toisella sijalla (73 %). Uudessakaupungissa 20 prosenttia yrittäjistä pitää ilmapiiriä tyydyttävänä, vain viisi prosent-tia huonona ja kolme prosenttia vastasi en osaa sanoa. Kolmanneksi paras ilmapiiri löytyi tänä vuonna Liedosta, joka paransi sijoitustaan yhden sijan. Liedossa 70 prosent-

tia yrittäjistä on tyytyväisiä kunnan yrittäjyysilmapiiriin. Liedossa kukaan vastanneista ei pitänyt yrittäjyysilmapiiriä huonona, sen sijaa en osaa sanoa -vastaajien osuus oli peräti 14 prosenttia.

Turun kaupungista kysymykseen vastasi 343 yrittäjää. Heistä 39 prosenttia piti Turun kaupungin yrittäjyys-ilmapiiiriä erinomaisena tai hyvänä. Turun alueen kuntien välisessä vertailussa Turku on edelleen jumbosijalla, vaikka vain joka kymmenes (11 %) vastaajista pitää Turun yrittäjyysilmapiiriä huonona.

Yrittäjien arviot oman kunnan yrittäjyysilmapiiristä*:

	Erinomainen tai hyvä
Kaarina	78 %
Uusikaupunki	73 %
Lieto	70 %
Raisio	65 %
Masku	59 %
Paimio	57 %
Naantali	53 %
Salo	52 %
Loimaa	47 %
Kemiönsaari	46 %

*arviot niistä kunnista, joista saatiin vähintään 25 vastausta tai enemmän

4.3. Kuntien ja yrittäjien välisessä yhteistyössä paljon parantamista

Maakuntaennusteessa kysyttiin myös kuntien ja yritys-ten välisen yhteistyön sujuvuutta. Kaikista vastaajista 35 prosenttia piti yhteistyökuvioita oman kuntansa kans-sa vähintäänkin hyvänä. Tyydyttävänä yhteistyötä piti 38 prosenttia vastaajista. Huonona yhteistyötä piti 15 pro-senttia vastaajista. Noin joka kymmenes (12 %) yrittäjistä ei osannut vastata tähän kysymykseen.

Seutukuntakohtaisessa vertailussa parhaat arvosanat yhteistyöstä sai edellisvuosien tapaan Vakka-Suomi. Siellä 53 prosenttia alueen yrittäjistä piti yhteistyötä oman kun-nan kanssa joko erinomaisena tai hyvänä.

Haastava tilanne näkyy Salon seudulla, jossa kaupun-gin ja yrittäjien yhteistyötä piti erinomaisena tai hyvänä 36 prosenttia yrittäjistä. Muutosta edellisvuoteen on -13 prosenttia. Toinen alue, jossa yhteistyö ei suju par-haalla mahdollisella tavalla on Turunmaa, jossa yhteistyötä huonona pitävien yrittäjien osuus on kasvanut 12 prosen-tista 35 prosenttiin.

Suurista kaupungeista Turussa toimivista yrityksistä vain vajaa viidennes (18 %) prosenttia koki, että Turun ja yrittäjien välillä yhteistyö toimii joko hyvin tai erinomai-sesti. Lisäksi viidennes pitää yhteistyötä vähintäänkin huono-na (22 %). Turun seudulla malliesimerkki kaupungin ja yrittäjien välisestä hyvästä yhteistyöstä löytyy Kaarinasta, jossa 65 prosenttia yrittäjistä pitää yhteistyötä erinomaisena tai hyvänä, ja vain kaksi prosenttia vastaajista pitää yhteis-työtä huonona. Toinen hyvä esimerkki Turun seudulla on Lieto, jossa yli puolet (54 %) yrittäjistä arvostaa yhteistyön kunnan kanssa korkealle.

4.4. Vakka-Suomessa paras saatavuus tonttien ja toimitilojen suhteen

Toimitilojen ja tonttien saatavuudessa reilusti alle puolet (40 %) maakunnan yrittäjistä pitää tilannetta vähintäänkin hyvänä ja enemmän kuin joka kymmenes (12,5 %) huono-na. Tyydyttävänä tilannetta pitää 31 prosenttia yrittäjistä. Viime vuosien taantuma näkyy erityisesti tämän kysy-myksen vastauksissa, sillä peräti 16 prosenttia yrittäjistä ei osannut vastata tähän kysymykseen. Näyttää siltä, että yrittäjillä ei ole juuri kokemuksia tonttien tai toimitilojen saatavuudesta viime vuosilta.

Yritystonttien ja liike-elämän toimitilojen osalta parhaat edellytykset löytyvät edelleen Vakka-Suomesta, jossa yli puolet (54 %) vastaajista kiitteli toimitilojen ja tonttien saa-tavuutta. Seuraavaksi paras tilanne on Loimaan seudulla, jossa 47 prosenttia vastaajista pitää toimitilojen ja tonttien saatavuutta vähintään hyvänä.

Eniten palautetta toimitilakysymyksen heikosta hoidosta annettiin Turunmaalta, jossa joka neljäs yrittäjä (25 %) valitti asiaa. Toisaalta Turunmaalla joka neljännellä yrittäjällä ei ole asiasta myöskään selvää käsitystä, sillä Turunmaalta tuli myös eniten en osaa sanoa -vastauksia (27 %).

Suurimmista paikkakunnista Liedossa tontti- ja toimitilatilanne näyttää olevan hyvä (73 %). Tilanne on toisenlainen erityisesti Naantalissa, jossa vain 31 prosenttia yrittäjistä pitää tilannetta hyvänä ja lähes joka viides (19 %) piti tilannetta huonona.

Turun seudulla huonoin tilanne on Turussa, jossa vain 26 prosenttia yrittäjistä on tyytyväinen kaupungin tontti- ja toimitilatilanteeseen.

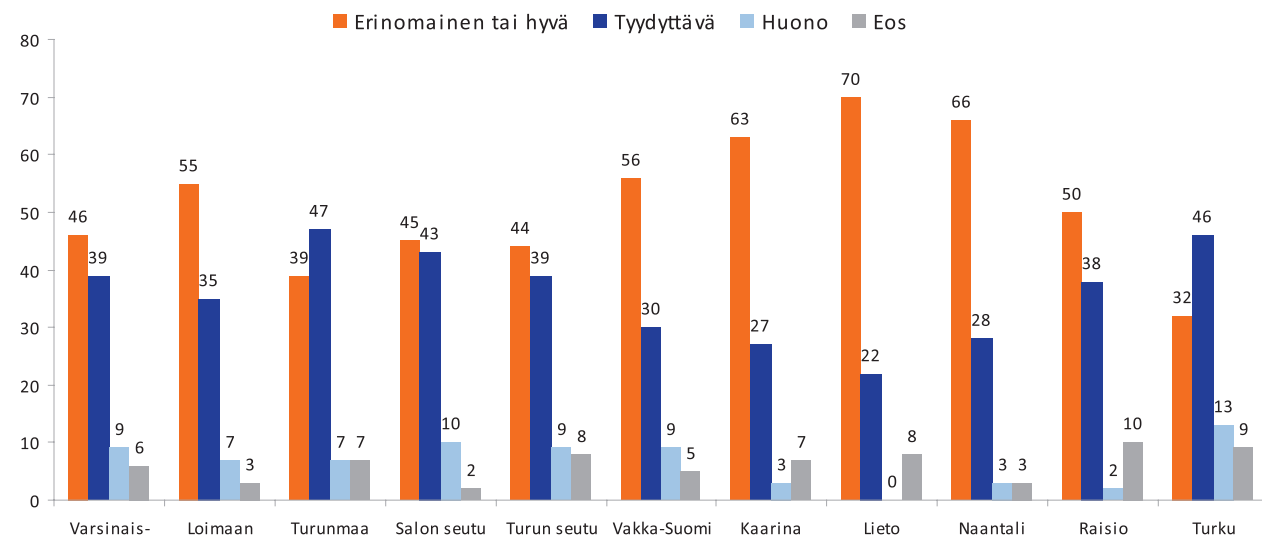
4.5. Vakka-Suomen ja Loimaan seudun peruspalveluja kiitellään

Yrittäjät ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä oman kuntansa peruspalveluihin. 46 prosenttia vastaajista piti oman kuntansa peruspalvelujen tasoa vähintäänkin hyvänä. Peruspalvelujen tasoa tyydyttävänä piti 39 prosenttia vastaajista. Vain yhdeksän prosenttia vastaajista piti oman kuntansa palveluja huonona. Peruspalvelut ovat selkeästi sellainen kokonaisuus, josta yrittäjillä on vankka mielipide, sillä vain kuusi prosenttia vastaajista ei osannut antaa mielipidettään tähän kysymykseen.

Seutukuntien välisessä vertailussa parhaiten peruspalvelut näyttävät olevan kunnossa Vakka-Suomessa ja Loimaan seudulla, joissa yli puolet yrittäjistä piti oman kunnan peruspalveluja joko hyvänä tai erinomaisena. Seutukuntien heikoimmat lukemat tulivat Turunmaalta, jossa vain 39 prosenttia yrittäjistä oli tyytyväinen kuntansa peruspalveluihin.

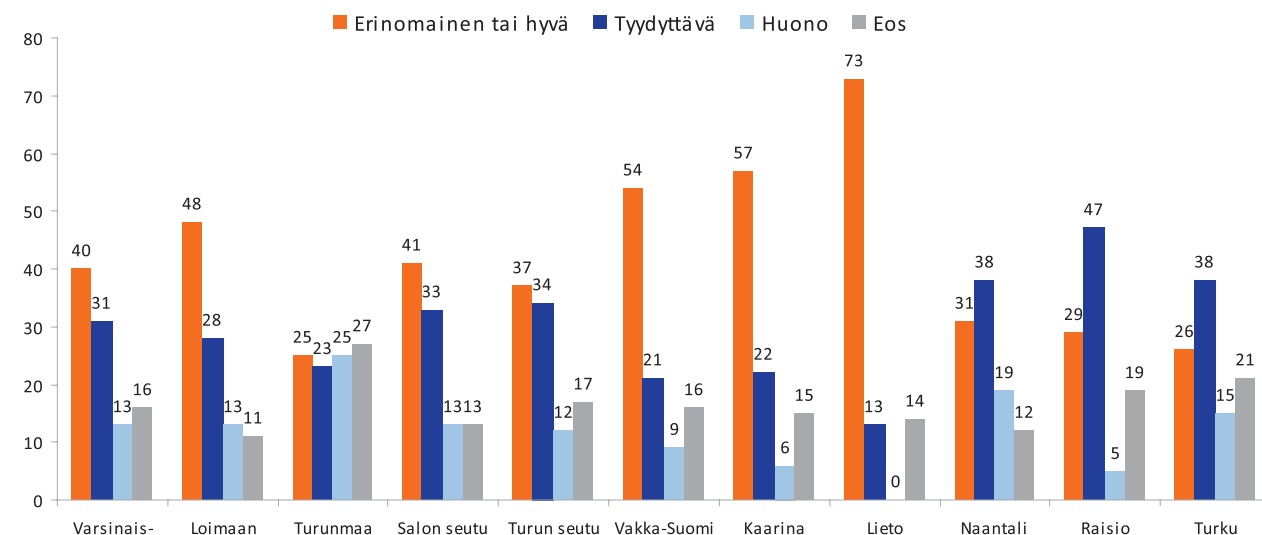
32

Peruspalvelujen toimivuus omassa kunnassa 2011

33

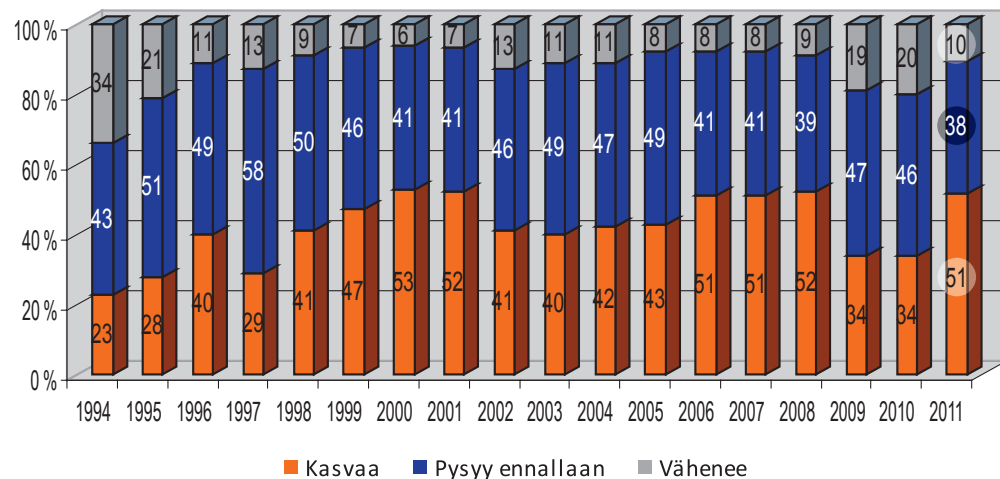
Yritysten toimitilojen ja tonttien saatavuus omassa kunnassa 2011

Varsinaissuomalaisten yritysten kehitysodotukset vuosina 1994–2011

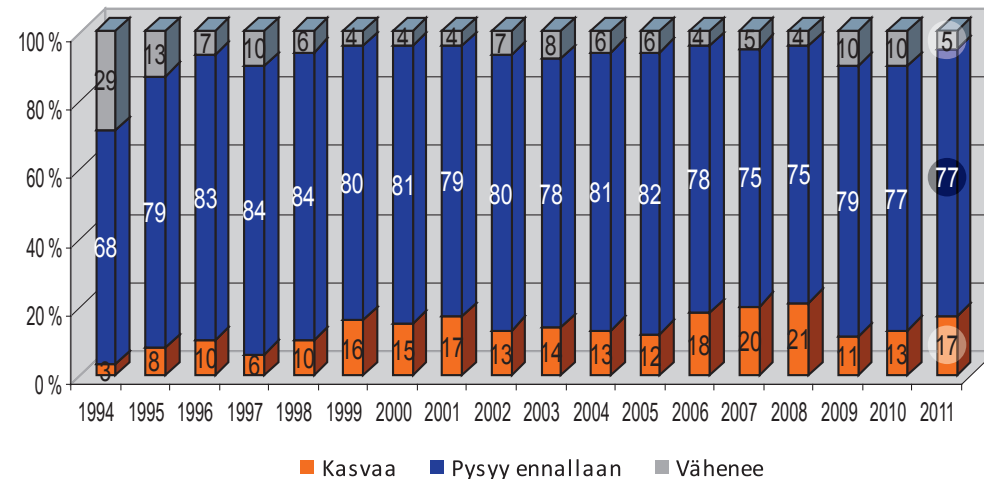
34

Liikevaihdon odotukset vuosille 1994–2011

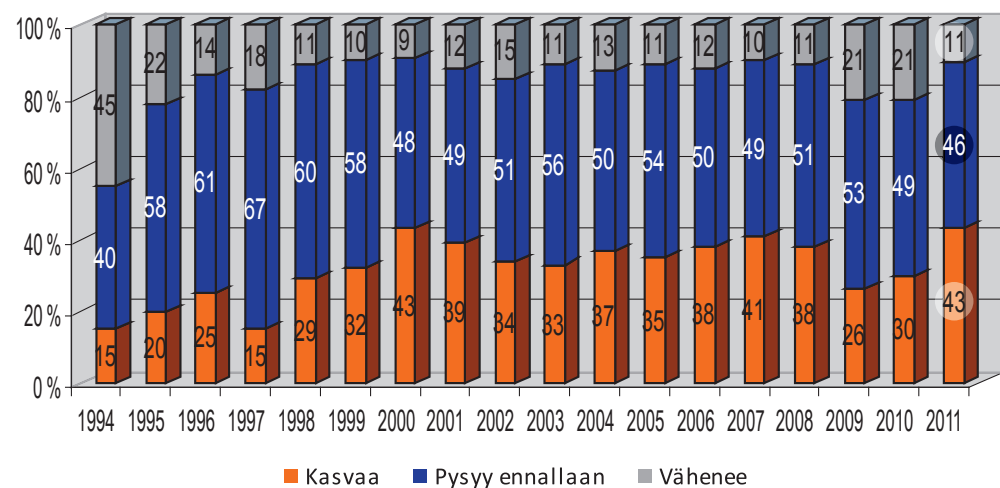
36

Arvio henkilökunnan määrästä 1994–2011

35

Kannattavuuden odotukset 1994–2011

37

Arvio investointien määrästä 1995–2011

